

УДК 336.148

Бойко В.В., ст. викладач, ORCID ID: 0000-0002-9320-0671,

e-mail: valentina.loboda@gmail.com,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
Кульчій О.О., к. ю. н., доцент, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4251-0960>,

e-mail: olehkulchii@gmail.com,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Підлісна Т. В., к. н. держ. упр., ORCID ID: 0000-0002-7492-923X,

e-mail: tanyapidlisna05@gmail.com,

Хмельницький університет управління та права

ЩОДО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто проблемні аспекти контролю за використанням коштів державного бюджету в сфері реалізації політики енергозбереження та енергоефективності в Україні

Ключові слова: бюджет, видатки бюджету, енергоефективність, енергозбереження

Boiko V., senior lecturer, ORCID ID: 0000-0002-9320-0671,

e-mail: valentina.loboda@gmail.com,

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University
Kulchii O., Candidate of Juridical Sciences, associate professor,
ORCID ID: 0000-0002-4251-0960,

e-mail: olehkulchii@gmail.com,

Higher Educational Establishment within Ukoopspilka
«Poltava University of Economics and Trade»

Pidlisna T., PhD in public administration, ORCID ID: 0000-0002-7492-923X,

e-mail: tanyapidlisna05@gmail.com,

Khmelnyskyi University of Management and Law

ON THE CONTROL OF USE OF THE FUNDS OF THE STATE BUDGET OF UKRAINE UNDER THE IMPLEMENTATION OF THE ENERGY SAVING AND ENERGY EFFICIENCY POLICY IN UKRAINE

Abstract. Problematic aspects of control over the use of state budget funds in the sphere of implementation of energy conservation and energy efficiency policy in Ukraine are considered.

Keywords: budget, budget expenditures, energy efficiency, energy saving

Видатки державного бюджету України є фінансовою основою держави для реалізації нею своїх функцій та розв'язання проблем, які щодня постають перед нею. Однією з актуальних проблем всіх цивілізованих країн світу на сучасному етапі є проблема енергозбереження та енергоефективності. Адже постійне зростання державних і громадських потреб примушує держави більш раціонально ставитися до використання

природних ресурсів, зменшувати їх імпорт за рахунок ефективного впровадження новітніх технологій, відповідних законів та контролю за їх реалізацією

Для України проблема енергоефективності також є надзвичайно гострою, адже наша держава є однією з найбільш енергоємних у світі і підвищення рівня енергоефективності є одним з пріоритетних завдань уряду. Проте, останніми роками все ще спостерігається тенденція щодо відставання підвищення рівня енергоефективності в домашньому господарстві, суб'єктами господарювання і державними органами, особливо в порівнянні з сусідніми країнами.

Втіленню в життя політики ефективного використання енергетичних ресурсів заважають такі фактори як:

- ціни на енергоносії є низькими і не покривають повної, довгострокової вартості енергоресурсів;

- надмірне регулювання ринку, яке здійснюється методом надання надмірних субсидій з метою здійснення соціальної політики, а також державна форма власності об'єктів постачання енергії;

- відсутність законодавчих змін, що передбачали б необхідні пільги для інвестицій у енергозберігаючі технології;

- відсутність популяризації енергозберігаючого обладнання, технологій;

- принципи поведінки, пов'язані з дезінформацією громадськості щодо майбутньої вартості енергії;

- недостатнє фінансування тощо.

Розв'язання зазначених проблем є частиною розвитку сфери енергоефективності або енергозбереження в Україні, і, в результаті, має бути частиною послідовної політики, метою якої є підвищення енергоефективності та охоплення всіх цих питань [1].

З метою створення умов для наближення енергоємності валового внутрішнього продукту України до рівня розвинутих країн та стандартів Європейського Союзу, зниження рівня енергоємності валового внутрішнього продукту, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів і посилення конкурентоспроможності національної економіки державою прийнято Енергетичну Стратегію України на період до 2035 року «Безпека, Енергоефективність, конкурентоспроможність», схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 605-р20 (надалі – ЕСУ) ЕСУ розроблену в контексті Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», яка, зокрема, передбачає реформування енергетики та реалізацію програми енергоефективності в межах визначеного вектору подальшого розвитку. Метою ЕСУ є забезпечення потреб суспільства та економіки в паливно-енергетичних ресурсах у технічно надійний, безпечний, економічно ефективний та екологічно прийнятний спосіб для гарантування поліпшення умов життєдіяльності суспільства [2].

Основними завданнями Програми є удосконалення законодавства та системи стандартизації у сфері енергоефективності, ВДЕ шляхом: 1) розроблення технічних завдань та стандартів у сфері енергоефективності, ВДЕ; 2) адаптації національного законодавства у сфері енергоефективності, ВДЕ до законодавства ЄС; 3) зменшення обсягу технологічних витрат і невиробничих втрат енергоресурсів у результаті модернізації обладнання, впровадження сучасних енергоефективних технологій, удосконалення системи держуправління та популяризації енергоефективності; 4) оптимізація структури енергобалансу держави, зокрема заміщення традиційних видів енергоресурсів іншими видами, у тому числі отриманими з ВДЕ енергетики [3].

Здійснення вищезазначених завдань потребує значного ресурсу бюджетних коштів, заздалегідь передбачених в ЗУ «Про державний бюджет» на відповідний рік. Проте, не менш важливу роль в реалізації політики енергозбереження та енергоефективності в

Україні відіграють дії суб'єктів, наділених повноваженнями в сфері виконання державного бюджету за видатками загалом, так і уповноважених на здійснення контролю за використанням бюджетних коштів.

Відповідальним суб'єктом за реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі є Міністерством енергетики та вугільної промисловості України. Аналіз ефективності діяльності зазначеного органу у 2018 році в рамках реалізації Енергетичної Стратегії України на період до 2035 року, проведений Рахунковою палатою України показав, що Міністерство не забезпечило повною мірою виконання завдань, передбачених Стратегією, а саме:

–передбачені проектами будови та реконструкції гідроакумуючих електростанцій строки не дотримані, що призвело до їх подовження;

–внаслідок продовження строків вартість реалізації проектів значно збільшилася;

–передбачені проектами техніко-економічні показники не досягнуто;

–зросла питома вага кредитних коштів як джерела фінансування заходів з реконструкції об'єктів гідроенергетики (із 40,6% до 57,7 %);

–використано лише 46,6 % передбачених на такі цілі коштів МФО [4].

Рахунковою палатою України виявлено ще ряд порушень, які потребують реагування як Міністерства енергетики та вугільної промисловості України так і ряду інших органів.

Таким чином, ефективне виконання бюджету за видатками як загалом, так і в сфері реалізації політики енергозбереження та енергоефективності зокрема, має здійснюватися за чіткого та неупередженого планування, ефективного використання коштів, дотримання фінансової дисципліни та здійснення постійного контролю за виконанням бюджетів. Ефективність видатків, що здійснюються державою з метою виконання своїх функцій та задоволення потреб суспільства залежить від багатьох факторів, в тому числі і від контролю дотримання відповідних процедур при виконанні державного бюджету за видатками.

Література:

1. *Короткий огляд законодавства щодо розвитку політики у сфері Раціонального використання енергії в Україні / Європейсько-українське енергетичне агентство, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.respc.kpi.ua/document/materials/13>.*

2. *Стислий огляд законодавства України щодо основних засад розвитку малої гідроенергетики. I част. / Ганна Левіна, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://energyukraine.org/wp-content/uploads/2018/05/Oglyad-zak-va_MGE_2018-chastyna-1.pdf*

3. *Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 р. № 243. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF>*

4. *Звіт Рахункової палати за 2018 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16760161/ZVIT%20RP%202018.pdf>*